

Instytut Literaturoznawstwa UJD w Częstochowie
serdecznie zaprasza do udziału w IX konferencji naukowej

Wstyd w literaturze . Transfer – Recepcja – Przekład

Jak wynika z badań kulturoznawczych, nie ma jednej definicji kategorii wstydu. Wstyd – fundamentalne doświadczenie egzystencjalne człowieka – rozumiany może być jako siła opresywna ograniczająca ciało i świadomość podmiotu, wówczas staje się regulatorem zachowań społecznych w danej sferze oraz – za Eugeniuszem Jaworskim – „istotnym czynnikiem kreacji faktów kulturowych” (E. Jaworski, *Wstyd jako kategoria typologiczna*, w: *Wstyd w kulturze. Zarys problematyki*, red. E. Kosowska, Katowice 1998, s. 45). Ewa Kosowska stoi na stanowisku, że można wyróżnić co najmniej pięć sfer wstydu kreujących wewnętrzną złożoność kultury i pozwalających spojrzeć na zjawiska generujące wstyd z perspektywy jednostki i zbiorowości. Są to:

1. sfera braku (wstyd niedostatku),
2. sfera obfitości,
3. sfera aspiracji (wstyd zjawisk godzących w *image*, czyli wstyd natury, pochodzenia, rodziny, odmienności religijnej itp.),
4. sfera kompetencji (realizacja aspiracji połączona z wstydem niewiedzy, zaniechania, błędu)
5. sfera ostentacji (zmierzająca do wzmocnienia dotychczasowego stanu kultury lub podważenia sensu danego elementu rzeczywistości)

(por. E. Kosowska, *Wstyd. Konotacje antropologiczne*, w: *Wstyd w kulturze. Zarys problematyki*, op.cit. s. 59-60).

Pamięć o regułach podlegających sankcji wstydu utrzymuje się stosunkowo długo, stąd jednym z istotnych problemów towarzyszących integracji współczesnego świata jest poznanie pełnego spectrum zjawiska wstydu oraz zanalizowanie jego struktury, znaczenia i funkcji we współczesnej kulturze. Wychodząc z założenia, że tekst literacki dostarcza określonego modelu świata opartego na kulturowych kategoriach, badanie literaryzacji kategorii wstydu i sposobów jej manifestacji jest drogą ku rozpoznaniu i rekonstrukcji ukrytych wzorców kultury. Dlatego analiza i interpretacja utworów literackich przez pryzmat kategorii wstydu stawia możliwość diagnozy współczesnych społeczeństw.

Zapraszamy badaczki i badaczy z dyscypliny literaturoznawco, kulturoznawco oraz z teorii i praktyki przekładu do namysłu nad następującymi aspektami związanymi z kategorią wstydu:

- wstyd jako kategoria zmienna historycznie, ale jednocześnie inwariantna,
 - implikowane kategorią wstydu zakazy i nakazy,
 - uwarunkowania kulturowe kategorii wstydu,
 - sposób manifestacji wstydu jako składowa wskazująca na odmiennność kulturową,
 - opresywność wstydu w różnych sferach życia podmiotu,
 - wstyd jako element dyskursywnego konstruktu władzy-wiedzy,
 - wstyd jako zjawisko psychosomatyczne przekładające się na zachowania kulturowe,
- Przedstawione propozycje nie wykluczają innych ujęć WSTYDU w literaturze i kulturze.

Serdecznie zapraszamy do udziału w konferencji!

dr hab. Joanna Ławnikowska-Koper, prof. UJD
dr hab. Anna Majkiewicz, prof. UJD

Uniwersytet
Jana Długosza
w Częstochowie

Informacje organizacyjne:

Czas wystąpienia na konferencji: 20 min.

Języki konferencji: język polski, angielski i niemiecki.

Propozycje wystąpień wraz z krótkim streszczeniem prosimy nadsyłać do **20 października 2024r.** poprzez formularz zgłoszeniowy: <https://forms.office.com/r/9ptiUhmGYQ>

Wszelkie pytania proszę kierować na adres: **transfer@ujd.edu.pl**. Opłata konferencyjna wynosi **290 zł**. Planujemy publikację w czasopiśmie naukowym „Transfer. Reception Studies” znajdującym się na liście czasopism Ministerstwa Edukacji i Nauki. Wpłaty należy dokonać na konto UJD numer konta: **23 1750 1035 0000 0000 1301 1378** z dopiskiem: **UJD – Wstyd w literaturze 2024**. Szczegółowe informacje przesłane zostaną po przyjęciu zgłoszenia.